

Saksliste for SRY- møte 5 3. desember 2015

Sted: Hotell Bristol, Kristian IV's gate 7, 0164 Oslo

Lunsj serveres kl. 11:45 – 12:45

Møteramme: kl. 12:45 -15:30

1. Godkjenning av dagsorden

2. Godkjenning av referat fra møtet 29.10.2015

3. Vedtakssaker

SRY-sak 16-05-2015 Valg av leder SRY

SRY-sak 17-05-2015 Forlengelse av inneværende oppnevningsperioden for SRY/ Faglige råd

SRY-sak 18-05-2015 Presentasjon av sluttrapport – Evaluering av forsterket alternativ Vg3 for elever som ikke får læreplass v/ FAFO

SRY-sak 19-05-2015 Møteplan 2016

4. Diskusjons og orienteringsaker

1. Faglige råds utviklingsredegjørelser og arbeidet i yrkesfaglige utvalg
2. Orientering om arbeidet i SRYs arbeidsgruppe for internasjonalisering

Meld. St.20:

3. Videreføring av satsningen på vurdering for læring (tiltak 4) - Drøfte mulige tiltak i fag- og yrkesopplæringen

5. Innspill til saker for neste SRY-møte

Rapport fra SRYs arbeidsgruppe – Yrkesopplæringsnemndenes rolle

6. Evaluering av møtet

Referat fra SRY-møte 4 – 2015

Dato: 29.10.2015
Sted: Utdanningsdirektoratets lokaler, Oslo

Tilstede:

SRY

Rolf Jørn Karlsen, LO
Benedikte Sterner, LO
Mette Henriksen Aas, LO
Kristian Ilner, NHO
Carl E. Rønneberg, NHO
Turid Semb, KMD
Anne Eggen Lervik, Virke
Kari Hoff Okstad, Spekter
Astrid Moen Sund, Utdanningsforbundet
Bente Søgaard, YS
Borghild Lindhjem-Godal, KD
Jorunn Teigen Leegaard KS
Roy Venge Tollefsen, KS
Kristoffer Hansen, EO

Observatør

Siv Andersen, SIU
Elin Marlén Hollfjord, NFD
Dagfinn Hertzberg, KD

Utdanningsdirektoratet

Karl Gunnar Kristiansen
Anne Katrine Kaels

Forfall:

Ragnhild Lied, Utdanningsforbundet
Margaret Westgaard, KS
Trude Tinnlund, LO

1. Godkjenning av dagsorden

Vedtak

Dagsordenen ble enstemmig godkjent.

2. Godkjenning av referat fra møtet 11.6.2015

SRY sak 3.6 - orienteringssak om tilbudsstrukturen. Vedtak endres fra *SRY tar saken til orientering til SRY ber om at fremdriftsplanene justeres slik at dette ivaretas.*

Vedtak

Referatet ble enstemmig godkjent med merknaden.

3 Behandling av saker

3.1 Diskusjonssak - Yrkesfaglærerløftet

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen presenterte regjeringens Yrkesfaglærerløft.

Regjeringen har samlet sine tiltak rettet mot yrkesfaglærere i Yrkesfaglærerløftet – For fremtidens fagarbeider. Statsråden pekte på tre mål med satsningen:

- Økt rekruttering og kvalifisering av yrkesfaglærere
- God kvalitet og relevans i yrkesfaglærerutdanningene
- Gode muligheter for kompetanseutvikling

Statsråden understreket viktigheten av at regjeringen nå har lagt frem en strategi der de ulike tiltakene til sammen skal styrke yrkesfaglærerutdanningen. Norge vil mangle 90.000 fagarbeidere om 20 år hvis det ikke utdannes flere lærere i yrkesfag. Spesielt alvorlig er situasjonen innen byggfag, elektro og teknisk og industriell produksjon. Regjeringa har bestemt å styrke dagens stipendordninger for de som vil bli yrkesfaglærere og det innføres et rekrutteringsstipend til fagarbeidere som vil utdanne seg til yrkesfaglærere.

SRY er positive til regjeringens initiativ og mener Yrkesfaglærerløftet er en god start på en satsning på yrkesfaglærere. Spesielt trekker SRY frem viktigheten av å legge til rette for at fagarbeidere som ønsker det, kan bli yrkesfaglærere. SRY påpekte at departementet i sitt forarbeid med strategien kunne vært flinkere til å involvere partene i arbeidslivet og legger til grunn at dette skjer i det videre arbeidet med implementering av de ulike tiltakene i strategien.

Vedtak

SRY er positive til regjeringens Yrkesfaglærerløft som er en god start på en satsning på yrkesfaglærere. SRY ber om å bli involvert i det videre arbeidet med implementering av de ulike tiltakene i strategien.

3.2 Diskusjonssak - Departementets ekspertutvalg for rådgivning- Delrapport

Kunnskapsdepartementet satte i 2015 ned et offentlig utvalg (ekspertgruppe) for livslang karriereveiledning. Sekretariatsleder for utvalgsarbeidet Ida Annette Grobakken presenterte delrapporten som ble levert 15.10.2015. Utvalget er satt sammen av eksperter innenfor området, både med erfaring fra veiledning i skolen, karriereveiledning for voksne og karriereveiledning som fag. Utvalget ledes av fylkesmann Christl Kvam.

Ekspertgruppen skal analysere status og utfordringer, og komme med forslag til forbedring på karriereveiledningsfeltet. De skal videre vurdere den samlede karriereveiledningstjenesten med sikte på å:

- 1) Gi bedre tilgang til karriereveiledning for ulike målgrupper.
- 2) Styrke kvaliteten på tjenestene og utnytte de samlede ressursene på en effektiv måte.

Opgaven inkluderer også hvordan gode elektroniske karriereveiledningstjenester i større grad kan bli en integrert del av det offentlige karriereveiledningstilbudet.

Delrapporten beskriver hva som finnes av karriereveiledning både fysisk og på nett, og kommer med noen anbefalinger for utviklingen av det digitale tilbudet. Sentralt i dette tilbudet står en e-veiledningstjeneste - for hele befolkningen og et nettsted – for hele befolkningen.

Vedtak

Informasjonen tas til orientering. Saken settes opp til ny behandling når ekspertutvalget har levert sin endelige rapport.

3.3 Diskusjonssak - Opprettelse av godkjenningsordning for utenlandsk fagutdanning

Avdelingsdirektør Erik Saglie fra KD orienterte kort om saken. Regjeringen har besluttet å opprette godkjenningsordning for utenlandsk fagopplæring, og har bevilget 17 mill. kr for at NOKUT skal forvalte ordningen, med oppstart i løpet av 2016. Samtidig vil departementet fremme lovforslag til Stortinget om dette i vårsesjonen 2016.

Formålet med en godkjenningsordning er at utenlandske fagarbeidere skal få godkjent sin utdanning for å få bedre jobbmuligheter i Norge. Videre er målet med en godkjenningsordning for fag- og yrkesopplæring at søkere blir behandlet mest mulig likt i hele landet, at ordningen gir mulighet for å tolke dokumentasjon fra andre land likt og at en slik ordning vil ha legitimitet hos partene i arbeidslivet og næringene de representerer. Godkjenningen skal være et hjelpemiddel for de som søker jobb innenfor et yrke som krever fagopplæring. Utdanningsdirektoratet fikk i oppdragsbrev 10-14 i oppgave å utrede og anbefale ordning for godkjenning av utenlandsk fagopplæring.

SRY har tidligere fattet vedtak med tilslutning til at det bør etableres en slik godkjenningsordning og det har i tillegg blitt fremmet av flere partsorganisasjoner tidligere. Departementet vil jobbe med å avklare NOKUTs oppgaver i forbindelse med etableringen av godkjenningsordningen. Departementet har også sendt utkast til lovforslag på høring i saken.

SRY er positive til at departementet nå etablerer en nasjonal godkjenningsordning for utenlandsk fagutdanning. Partene i arbeidslivet må ha en sentral rolle i godkjenningsordningen og det må avklares hvordan dette skal organiseres. SRY mener de faglige rådene kan være ressurser i vurderingsarbeidet. Imidlertid må det foretas en gjennomgang av de faglige rådenes mandat og økonomi da tilbakemeldingene fra rådene er at de allerede har for få ressurser.

Vedtak

SRY er positive til at departementet nå etablerer en nasjonal godkjenningsordning for utenlandsk fagutdanning. De faglige rådene kan være ressurser i arbeidet men dette må ses i forhold til rådernes ressurser.

3.4 SRY vedtakssak 14-04-2015 Læreplasssituasjonen – SRYs beredskapsgruppe for formidlingssituasjonen

SRY opprettet 8. desember 2011 en arbeidsgruppe (beredskapsgruppa) som fikk ansvar for å gi SRY halvårige vurderinger av lærlingsituasjonen. Målet er at SRY skal kunne være i forkant, og bidra til at det om nødvendig blir iverksatt tiltak som skal sikre søkere læreplass. Beredskapsgruppa har innhentet statistikk over formidlingssituasjonen, informasjon fra de faglige rådene og rapportering fra gruppas medlemmer.

SRYs beredskapsgruppe for læreplasssituasjonen la frem sin vurdering av lærlingsituasjonen. Lærlingsituasjonen på Sør- og Vestlandet er alvorlig, med redusert inntak av lærlinger på 6-12% i

enkelte fylker. Særlig fag knyttet til verksted-, olje-, gass-, og leverandørindustrien er hardt rammet.

Basert på beredskapsgruppas funn konstaterer SRY at det er en svikt i inntak av lærlinger i oljerelaterte lærefag. Basert på diskusjonen i møtet anbefaler SRY følgende tiltak for å motvirke denne utviklingen.

1. Vedtak:

SRY ser at lærlingsituasjonen innenfor enkelte lærefag innenfor flere utdanningsprogrammer er vanskelig. Særlig gjelder dette på Sør-Vestlandet, og i lærefag knyttet til verksted-, olje-, gass-, og leverandørindustrien. SRY anbefaler at regjeringens tiltakspakke for å motvirke den vanskelige sysselsettingssituasjonen på deler av Vestlandet også rettes inn mot lærlingordningen.

2. *SRY anbefaler at utdanningsmyndighetene oppfordrer Yrkesopplæringsnemndene til å følge lærlingsituasjonen og gi fylkeskommunen råd om tiltak i bransjer og lærefag hvor det er en midlertidig svikt i inntaket av lærlinger. Tiltakene bør ha som mål å hindre oppsigelser og permittering av lærlinger, slik at opplæringen gjennomføres og fagprøve avlegges.*
3. *SRY mener at lærlinger skal kunne få rådgivning og veiledning. SRY har i sin rapport om livslang rådgivning/ karriereveiledning for alle (2014) anbefalt at Kunnskapsdepartementet umiddelbart gir lærlinger en juridisk rett til rådgivning/ karriereveiledning. SRY anbefaler at Kunnskapsdepartementet følger opp denne anbefalingen.*

3.5 SRY-vedtakssak 13-04-2015 Nyoppnevning av faglige råd 2016 - Erfaringer fra inneværende oppnevningsperiode.

SRY vedtok 5. mars 2015 å sette sak om nyoppnevning av de faglige rådene på dagsorden for SRY-møte 11. juni 2015. SRY vedtok å sende følgende spørsmål til diskusjon til de faglige rådene:

- ✓ Hvor godt har de faglige rådene fungert i oppnevningsperioden 2012-2016?
- ✓ I hvilken grad er mandat og sammensetningen av de faglige rådene egnet til å følge opp intensjonen med trepartssamarbeidet?
- ✓ Er det behov for å legge til eller trekke fra elementer i mandatet til de faglige rådene?
- ✓ Er det behov for å revidere retningslinjene for trepartssamarbeidet mellom SRY, de faglige rådene og Utdanningsdirektoratet?

Samtlige ni faglige råd har levert innspill.

Kunnskapsdepartementet informerte om at de har oppfattet innspill blant annet fra enkelte faglige råd om at man ønsker å forlenge oppnevningsperioden for SRY og de faglige rådene på ett år, og at dette begrunnes blant annet med at gjennomgang av tilbudsstrukturen kan medføre endringer i organiseringen av de faglige rådene. Videre kan det vurderes det som hensiktsmessig at de sittende faglige rådene gis anledning til å slutføre arbeidet med tilbudsstrukturen. Kunnskapsdepartementet vil på denne bakgrunn i løpet av kort tid sende en henvendelse til SRY og de faglige rådene der de ber om en tilbakemelding på forslaget om forlengelse av oppnevningsperioden.

Flertallet i SRY har forståelse for forslag om å forlenge oppnevningsperioden. Imidlertid vil SRY understreke at rådene over en lang periode har vært presset på ressurser. Flere av medlemmene i de faglige rådene er deltids tillitsvalgt og har i forhold til sin ansettelse begrenset tid til å arbeide i de faglige rådene. Med bakgrunn i overnevnte ber SRY om at ressurs-situasjonen for de faglige rådene blir behandlet i SRY på et senere tidspunkt.

For å belyse og behandle innspillene fra de faglige rådene og forberede diskusjon i SRY vil rådet nedsette en arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen skal vurdere sentrale problemstillinger knyttet til nyoppnevningen og fremme disse for SRY.

Vedtak

SRY nedsetter en arbeidsgruppe som skal vurdere sentrale problemstillinger knyttet til oppnevningen av de faglige rådene. Arbeidsgruppen består av til sammen tre representanter fra NHO, LO og Virke. Arbeidsgruppen leverer sin anbefaling til SRY-møtet i februar 2016.

Særmerknader til vedtak: Representantene Leegaard (KS), Venge Tollefsen (KS) og Moen Sund (UDF) stemte mot forslaget og mener arbeidsgruppen burde vært bredere og bestått av flere organisasjoner. Kunnskapsdepartementet avsto fra å stemme.

3.6 SRY vedtakssak - Møteplan 2016

I samråd med leder og nestleder i SRY fremmet sekretariatet forslag til møteplan for SRY-møter og fellesmøter mellom SRY og ledere og nestledere i de faglige rådene for 2016. Med bakgrunn i at flere av datoene ikke passer for medlemmene, ber SRY om at sekretariatet sender ut et nytt forslag til møtedatoer. SRY møtet signaliserte at onsdager er det beste møtetidspunktet.

Vedtak:

Sekretariatet sender ut nytt forslag til møtetidspunkt for SRY møter og fellesmøter mellom SRY og ledere og nestledere i de faglige rådene for 2016.

3.7 SRY diskusjonssak - Rammer for endring i læreplaner

Saken har sin bakgrunn i orienteringssak om utfordringer knyttet til rammer for endringer i læreplan for Helsefagarbeider behandlet på SRY møte 23.9.2015. Med bakgrunn i vedtak ba sekretariatet om at Utdanningsdirektoratet gav en skriftlig redegjørelse for hvilke føringer og rammer som blir lagt til grunn for endringsforslag til læreplaner og hvordan direktoratet vurderer føringene som er gitt i Meld. St. 20 knyttet til endring i læreplaner.

Utdanningsdirektoratet gav i brev datert 20.10.2015 en redegjørelse for føringer og rammer for endringer i læreplaner – Helsearbeiderfaget.

SRY merker seg at direktoratet mener at dersom et forslag til læreplanrevisjon kan få uheldige konsekvenser, som f. eks. kan bidra til et større frafall og at flere ikke får læreplass, er det direktoratets oppgave å sørge for at dette hensynet blir ivaretatt i arbeidet med læreplanrevisjoner.

SRY mener på et prinsipielt grunnlag at tilpasning av læreplanenes innhold (læreplanrevisjon) i forhold til arbeidslivets behov (verdsetting) er et grunnleggende prinsipp, i tråd med departements føringer i Meld. St. 20, og kriterier gitt i oppdrag om gjennomgang av tilbudsstrukturen. Selv om en læreplanrevisjon i tråd med arbeidslivets behov vil kunne få uheldige konsekvenser som f. eks større frafall underveis, mener SRY at det finnes løsninger som kan begrense konsekvensen. Her kan nevnes løsninger som valgfrie programområder, fordypning og endring i fagets læretid.

SRY viser i likhet med Utdanningsdirektoratet til retningslinjene for samarbeid mellom SRY, de faglige rådene og Utdanningsdirektoratet der det står at alle saker der det er uenighet om skal forelegges departementet.

Vedtak:

SRY mener på et prinsipielt grunnlag at tilpasning av læreplanenes innhold (læreplanrevisjon) i forhold til arbeidslivets behov (verdsetting) er et grunnleggende prinsipp. SRY ber om at saken på et prinsipielt grunnlag oversendes departementet.

3.8 SRY orienteringssak - Vekslingslingsmodeller, erfaringer fra utprøvingene

I tråd med SRYs oppfølging av tiltak knyttet til Meld. St. 20 orienterte Utdanningsdirektoratet i form av et orienteringsnotat om erfaringer knyttet til ulike vekslingsmodeller. Første delrapport om vekslingsmodeller blir levert av FAFO/ NIFU i desember 2015. Rapporten oversendes SRY til orientering.

Vedtak:

Informasjonen tas til orientering.

3.9 SRY orienteringssak - Merkeordning for godkjente lærebedrifter med lærlinger

Utdanningsdirektoratet presenterte status for arbeidet med merkeordning for godkjente lærebedrifter med lærlinger. For å markedsføre ordningen starter Utdanningsdirektoratet 25. november en kampanje for å synliggjøre lærlingmerket. Merket blir lansert i fagblader, i riksmidier og på facebookvegger. Direktoratet oppfordrer organisasjonene i SRY til å delta i kampanjen med å spre informasjon om merkeordningen i sine informasjonskanaler.

Vedtak:

Informasjonen tas til orientering. SRY oppfordrer Utdanningsdirektoratet til å lage en pressesak til organisasjonene for bruk til utarbeidelse av mediesak i egne fagblader og nettsider.

3.10 SRY orienteringssak - Utstyrssituasjonen i videregående opplæring

Utdanningsdirektoratet har gitt Ideas2evidence og Høgskolen i Bergen i oppdrag å gjennomføre en kartlegging av utstyrssituasjonen i videregående opplæring. Oppdraget er en oppfølging av Meld. St. 20 (2012-2013) På rett vei – Kvalitet og mangfold i fellesskolen.

Arbeidet med prosjektet startet opp medio april 2015 og skal avsluttes innen 1.10.2016. Prosjektet er delt inn i tre faser, en eksplorativ fase (fra oppstart til juli 2015), en kartleggingsfase (august 2015 til mars 2016) og en vurderingsfase (fra april til og med september 2016).

Ideas2evidence gav i eget statusnotat en orientering om arbeidet.

Vedtak:

Informasjonen tas til orientering.

4. Eventuelt:

Endring i SRYs ledelse

Leder i SRY Rolf Jørn Karlsen informerte om at han på grunn av sin arbeidssituasjon dessverre ser seg nødt til å trekke seg fra SRY. Karlsen takket SRY for et godt samarbeid gjennom mange år og ønsket rådet lykke til videre i arbeidet.

Vedtak:

SRY tar informasjonen til orientering og takker Rolf Jørn Karlsen for hans store arbeidsinnsats og

engasjement knyttet til fag- og yrkesopplæringen og for hans arbeid i SRY gjennom mange år.

SRY-møte 5

2015

Dato: 3.12.2015
Sted: Hotell Bristol, Oslo

SRY-sak 16-05-2015	Valg av leder til SRY
Dokument	Til beslutning
Innstilling	

Valg av leder til SRY

Leder i SRY Rolf Jørn Karlsen (LO) informerte på møte 29.10.2015 om at han på grunn av sin arbeidssituasjon dessverre så seg nødt til å trekke seg fra SRY.

LO har informert sekretariatet om at de vil sende forslag til Kunnskapsdepartementet om endring i LOs representasjon til SRY. LO foreslår at suppleringsvalg settes opp som sak i kommende SRY-møte og foreslår LO-sekretær Trude Tinnlund som leder av SRY.

I henhold til mandat for SRY skal rådet konstituere seg selv. SRY velger således ny leder på møtet 3.12.2015.

Vedtak:

Vår saksbehandler: Benedicte Bergseng
E-post: bbe@udir.no
Tlf.: 23 30 2768

Vår dato: 19.11.2015
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2015

Dato: 3.12.2015
Sted: Oslo

SRY-sak 17-05-15	Forlengelse av oppnevningsperiode for SRY
Dokument	Til behandling
Innstilling	
Vedlegg	Vedlegg 1: brev fra Kunnskapsdepartementet til SRY Vedlegg 2: Brev fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet, ved de faglige rådene

Bakgrunn for saken

SRY og de faglige rådene skal oppnevnes på nytt for perioden 2016-2020. SRY ble oppnevnt av Kunnskapsdepartementet juni 2012, og de faglige rådene ble oppnevnt av Utdanningsdirektoratet etter delegert myndighet fra departementet september 2012. I henhold til mandatet, skal SRY og de faglige rådene oppnevnes for inntil fire år av gangen.

Kunnskapsdepartementet ber i vedlagt brev SRY vurdere om departementet skal forlenge oppnevningsperioden i ett år. Bakgrunnen er arbeidet med gjennomgang av tilbudsstrukturen. Se vedlegg 1. De faglige rådene har også mottatt den samme forespørselen, se vedlegg 2.

Sekretariatet ber SRY om å gi tilbakemelding på spørsmålet om utsettelse av nyoppnevning.

Vedtak

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

SRY

Kopi: Utdanningsdirektoratet

Deres ref

Vår ref

Dato

10.11.2015

Spørsmål om forlengelse av oppnevningsperiode for SRY

SRY og de faglige rådene skal oppnevnes på nytt for perioden 2016-2020. SRY ble oppnevnt av Kunnskapsdepartementet juni 2012, og de faglige rådene ble oppnevnt av Utdanningsdirektoratet etter delegert myndighet fra departementet september 2012. I henhold til mandatet, skal SRY og de faglige rådene oppnevnes for inntil fire år av gangen.

Med bakgrunn i arbeidet med gjennomgangen av tilbudsstrukturen (oppdragsbrev 11-14) er det reist spørsmål om nyoppnevningen fra 2016 bør utsettes. Ved å utsette oppnevningen til dette arbeidet er fullført, sikres kontinuitet ved at samme råd og personer er delaktig fra start til slutt. Arbeidet kan også føre til endringer i tilbudsstrukturen som får konsekvenser for antall og sammensetning av faglige råd.

På denne bakgrunn ber departementet om at SRY drøfter, og gir tilbakemelding på om departementet bør utsette nyoppnevningen med ett år til sommeren 2017. Departementet gjør oppmerksom på at vi vil be Utdanningsdirektoratet om å sende lignende forespørsel til de faglige råd.

På bakgrunn av tilbakemeldinger vil departementet vurdere eventuelle endringer i oppnevningsperioden for SRY og de faglige rådene.

Postadresse Postboks 8119 Dep	Kontoradresse Akersg. 44	Telefon* 22 24 90 90*	Opplæringsavdelingen	Saksbehandler Dagfinn Hertzberg
0032 Oslo		Org no.		22247533
postmottak@kd.dep.no	http://www.kd.dep.no/	872 417 842		

Departementet ber om at SRY gir tilbakemelding på spørsmålet om utsettelse av nyoppnevning innen 01.01.2016. Dette for å sikre forsvarlig prosess med nyoppnevning av de faglige råd og SRY for neste periode.

Med hilsen

Christine Meling (e.f.) avdelingsdirektør
Dagfinn Hertzberg seniorrådgiver

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Utdanningsdirektoratet v/sekretariatet for de faglige råd og
SRY

Deres ref

Vår ref

Dato

10.11.2015

Spørsmål om forlengelse av oppnevningsperiode for de faglige råd

SRY og de faglige rådene skal oppnevnes på nytt for perioden 2016-2020. SRY ble oppnevnt av Kunnskapsdepartementet i juni 2012, og de faglige rådene ble oppnevnt av Utdanningsdirektoratet etter delegert myndighet fra departementet i september 2012. I henhold til mandatet, skal SRY og de faglige rådene oppnevnes for inntil fire år av gangen.

Med bakgrunn i arbeidet med gjennomgangen av tilbudsstrukturen (oppdragsbrev 11-14) er det reist spørsmål om nyoppnevningen fra 2016 bør utsettes. Ved å utsette oppnevningen til dette arbeidet er fullført, sikres kontinuitet ved at samme råd og personer er delaktig fra start til slutt. Arbeidet kan også føre til endringer i tilbudsstrukturen som får konsekvenser for antall og sammensetning av faglige råd.

På denne bakgrunn har departementet i brev bedt SRY vurdere forlengelse av oppnevningsperioden for SRY med ett år, til sommeren 2017.

Departementet vil med dette be Utdanningsdirektoratet om å sende samme forespørsel til de faglige råd. Departementet ber også Utdanningsdirektoratet om å oppsummere og gi en samlet tilbakemelding til departementet av svarene fra de faglige råd.

Departementet har bedt SRY om å gi tilbakemelding på spørsmålet om utsettelse av nyoppnevning innen 01.01.2016. Dette for å sikre forsvarlig prosess med nyoppnevning av de faglige råd og SRY for neste periode.

Postadresse Postboks 8119 Dep	Kontoradresse Akersg. 44	Telefon* 22 24 90 90*	Opplæringsavdelingen	Saksbehandler Dagfinn Hertzberg
0032 Oslo		Org no.		22247533
postmottak@kd.dep.no	http://www.kd.dep.no/	872 417 842		

Depratementet ber om at Utdanningsdirektoratet gir sin tilbakemelding fra behandlingen i de faglige råd innen samme frist, 01.01.2016.

På bakgrunn av tilbakemeldinger vil departementet vurdere eventuelle endringer i oppnevningsperioden for SRY og de faglige rådene.

Med hilsen

Christine Meling (e.f.) avdelingsdirektør
Dagfinn Hertzberg seniorrådgiver

SRY-møte 5

2015

Dato: 3.12.2015
Sted:

SRY-sak 18-05-2015	Evaluering av forsterket alternativ Vg3 for elever som ikke får læreplass
Dokument	Til vedtak
Innstilling	<ol style="list-style-type: none">1. SRY mener det er av avgjørende betydning at forsterket alternativ Vg3 for elever som ikke får læreplass ikke blir et alternativ til ordinært lærlingløp.2. De skoler som skal tilby alternativt Vg3 for elever som ikke får læreplass må ha lærerkompetanse og utstyr slik at elevene har gode forutsetninger for å gjennomføre og bestå fag- og svenneprøven.

Bakgrunn

Læretiden er en viktig del av opplæringen i det norske systemet for fagopplæring. I Norge har alle rett på videregående skole, men ikke alle elever får læreplass. Disse elevene har derfor rett på alternativ opplæring, kalt alternativ Vg3 i skole. Så langt har ikke alternativ Vg3 i skole vært et godt nok alternativ til læretid. Forsterket alternativ Vg3 er et forsøk på å gi elever som ikke får læreplass et bedre alternativt tilbud enn det de har fått så langt. I forsterket alternativ Vg3 skal en betydelig del av opplæringen foregå ute i bedrift. I tillegg økes lengden på opplæringen fra 12 til 18 måneder.

For kullet som gikk ut fra Vg2 våren 2013 har det vært organisert utprøving i fem fylker. FAFO har fulgt utprøvingen fra oppstart høsten 2013 til avslutning våren 2015. Kartleggingen bygger på et omfattende kvalitativt casemateriale og registerdata/data innrapportert fra forsøksfylkene.

<http://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/alternativ-vg3.pdf>

Dilemma: godt, men ikke for godt

Et overordnet spørsmål er hvilken plass alternativ Vg3 skal ha i fag- og yrkesopplæringen. Evalueringen viser at mange ser på alternativ Vg3 som et nødvendig onde, som ikke bør flagges for høyt. Samtidig skal tilbudet holde god nok kvalitet til at de som gjennomfører det, er

attraktive for arbeidslivet. Et avgjørende spørsmål er om alternativ Vg3 kan styrkes uten at lærlingordningen og arbeidet med å skaffe læreplasser svekkes. Det er en risiko for at et godt utbygget alternativ Vg3 kan få både bedrifter, elever og fylkeskommuner til å gjøre mindre for å opprette læreplasser. Avslutningsvis i denne rapporten skisserer FAFO tre mulige retninger man kan gå, enten status quo, sterkere institusjonalisering av alternativ Vg3 eller en reduksjon av tilbudet kombinert med andre tiltak. FAFO påpeker at en eventuell sterkere institusjonalisering må ledsages av betingelser som sikrer at lærlingordningen ikke blir skadelidende.

Beslutningene om hvilken rolle alternativ Vg3 (på ulike fagområder) skal spille, må tas i et reelt samarbeid mellom utdanningsmyndigheter og arbeidsliv, på fylkesnivå og sentralt.

Med bakgrunn i FAFOs presentasjon på møtet drøfter SRY evalueringen og de utfordringene FAFO beskriver.

Forslag til vedtak:

1. SRY mener det er av avgjørende betydning at forsterket alternativ Vg3 for elever som ikke får læreplass ikke blir et alternativ til ordinært lærlingløp.
2. De skoler som skal tilby alternativt Vg3 for elever som ikke får læreplass må ha lærerkompetanse og utstyr slik at elevene har gode forutsetninger for å gjennomføre og bestå fag- og svenneprøven.

SRY-møte 5 2015

Dato: 3.12.2015
Sted: Udir

SRY-sak 19-05-2015	Møteplan 2016
Dokument	Til beslutning
Innstilling	Møteplan 2016 - godkjent

Forslag til revidert møteplan SRY 2016

Med bakgrunn i SRY møtet 29.10.2015 fremmer sekretariatet nytt forslag til SRY møter og fellesmøter mellom SRY og ledere og nestledere i de faglige rådene 2016. Forslaget er oversendt SRYs medlemmer og varamedlemmer uten at det er kommet tilbakemelding på møtedatoene.

Møte	Tidspunkt
SRY møte 1-2016	Onsdag 3. februar 2016
SRY møte 2-2016	Onsdag 27. april 2016
SRY møte 3-2016	Onsdag 1. juni 2016
SRY møte 4-2016	Onsdag 14. september 2016
SRY møte 5-2016	Onsdag 2. november 2016
SRY møte 6-2016(kombinert med besøk på EuroSkills Gøteborg)	Torsdag 1- Fredag 2. desember 2016

Forslag til møteplan fellesmøter SRY og faglige råd 2016

Møte	Tidspunkt
Fellesmøte 1- 2016	Onsdag 17. februar 2016
Fellesmøte 2-2016	Onsdag 27. april 2016
Fellesmøte 3-2016*	Onsdag 12. oktober 2016*
Fellesmøte 4-2016 (Møte SRY+FR med statsråden)	Onsdag 7. desember 2016

*Det kan være aktuelt å erstatte fellesmøtet 12. oktober med en 2- dagers samling i august/ september etter mal fra «Maarud Gård»

Vår saksbehandler: Kari Fyhn og Benedicte Bergseng
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 19.11.2015
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2015

Dato: 3.12.2015
Sted: Oslo

SRY-orienteringssak	Faglige råds utviklingsredegjørelser og arbeidet i yrkesfaglige utvalg
Dokument	Til orientering
Innstilling	SRY tar saken til orientering.

Bakgrunn for saken

De faglige rådene og de yrkesfaglige utvalgene er sentrale aktører i gjennomgangen av tilbudsstrukturen. Gjennomgangen av tilbudsstrukturen er hovedtemaet for utviklingsredegjørelsene som de faglige rådene nå er i gang med å skrive. Utdanningsdirektoratet har bedt de faglige rådene om å levere utviklingsredegjørelsen for 2015/2016 i to deler. Rådene leverte delrapport 1 i oktober 2015. Frist for delrapport 2 er nå forlenget til 15. april 2016.

I SRY-møtet 3. desember vil Utdanningsdirektoratet presentere hovedpunkter fra utviklingsredegjørelsene og tilbakemeldingene direktoratet har sendt til de faglige rådene. Direktoratet vil også informere om arbeidet i de yrkesfaglige utvalgene.

Faglige råd og utviklingsredegjørelser

I arbeidet med del 1 har de fleste rådene vurdert samtlige lærefag/yrkeskompetanefag som tilhører utdanningsprogrammet de har ansvar for. Flere av rådene sier at de ønsker å drøfte plassering og sammenslåing av enkeltfag eller grupper av fag med andre faglige råd. Utdanningsdirektoratet vil legge til rette for at de faglige rådene får drøftet organiseringen av disse fagene på en god måte.

Del 1 av utviklingsredegjørelsene er publisert på <http://fagligerad.no/ur/>. Utdanningsdirektoratet er i gang med å skrive en oppsummering av redegjørelsene. Direktoratet vil ferdigstille oppsummeringen innen midten av desember og oversende den til SRY.

Utdanningsdirektoratet vil i løpet av november sende ut tilbakemeldinger på del 1 til de faglige rådene. Tilbakemeldingen inneholder blant annet oppfølgingsspørsmål til del 1 som det er ønskelig at rådene besvarer i del 2.

Yrkesfaglige utvalg

Som del i arbeidet med å gjennomgå tilbudsstrukturen, har Utdanningsdirektoratet opprettet fem yrkesfaglige utvalg. Utvalgene har fått i oppdrag å vurdere hvordan endringer i arbeidsmarkedet påvirker fag- og yrkesopplæringen, og å komme med forslag til tiltak som kan bidra til å gi fremtidsrettede opplæringstilbud.

De yrkesfaglige utvalgene er litt over halvveis i sin oppnevningsperiode. De har per 19.11.15 gjennomført 3 eller 4 møter hver. Utvalgene har eller vil gjennomføre møter med representanter fra de faglige rådene. Utdanningsdirektoratets vurdering er at disse møtene har fungert godt og har bidratt til å klargjøre utvalgenes og rådenes ulike roller i arbeidet med å gjennomgå tilbudsstrukturen.

Forslag til vedtak

SRY tar saken til orientering.

Vår saksbehandler: Fride Burton

Vår dato: 18.11.2015
Vårreferanse : 2012/5508
Deres dato:
Deres referanse:

Dato: 03.12.2015
Sted: Bristol Hotel

SRY-Orienteringssak	Orientering til SRY fra SRYs internasjonale gruppe
Dokument	Til orientering
Innstilling	SRY tar saken til orientering
Vedlegg	Utkast fra sak 7/15 fra SRYs internasjonale gruppe

Orientering til SRY fra SRYs internasjonale gruppe

Arbeidsgruppen viser til SRY vedtak fra 2013 og 2015:

SRY vedtok 19.04.13: «SRY støtter intensjonen i strategiplanen som inkluderer årlig møte med faglige råd der internasjonalisering er tema. SRY skal være et forum for å drøfte dagorden for DGVT-møtene. Myndighetene skal involvere partene hvor det tas beslutninger internasjonalt. Arbeidsgruppen videreføres og har ansvar for det årlige møtet. Sekretariatet avklarer representasjon i arbeidsgruppen med organisasjonene».

Jf referat fra SRY- møtet 11.06.15:

«SRY har tidligere anbefalt at det avholdes en internasjonal konferanse for medlemmer i de faglige rådene. SRYs arbeidsgruppe for internasjonalisering har tidligere lagt frem utkast til program for et møte med tema internasjonalisering. Etter planen skulle dette gjennomføres vår/høst 2014. Sekretariatet vurderte i samråd med nestleder i SRY den planlagte aktivitet for de faglige rådene høsten 2014. Aktiviteten ville bli svært høy med blant annet oppdrag knyttet til gjennomgang av tilbudsstrukturen. Det planlagte møtet med de faglige rådene med tema internasjonalisering ble derfor utsatt til første halvdel 2015. Med bakgrunn i fortsatt høy aktivitet i de faglige rådene usettes SRYs samling med tema internasjonalisering til 2016. SRYs forslag til temaer spilles inn til høstens SIUs konferanse om internasjonalisering i grunnopplæringen.

Vedtak: «Med bakgrunn i fortsatt høy aktivitet i de faglige rådene utsettes SRYs samling med tema internasjonalisering til 2016. SRYs forslag til temaer spilles inn til høstens SIUs konferanse om internasjonalisering i grunnopplæringen.»

SRYs internasjonale gruppe har hatt to møter i 2015, henholdsvis 07.09.15 og 16.11.15. Arbeidsgruppen ønsker å revitalisere arbeidet. De har bestemt seg for å ha en flat beslutningsstruktur uten fast leder. Neste møte er berammet til 14.12.15.

Arbeidsgruppen har behandlet 7 saker i sine to møter 07.09.15 og 16.11.15 bla innspill til SIUs internasjonaliseringskonferanse IKG15¹, deltakelse i fora knyttet til European Alliance for Apprenticeship (EAfA)² og planlegging av en samling for faglige råd 2016 (se under). Ellers har

¹ IKG15=Internasjonalisering i grunnopplæringen 2015

² En representant for gruppen har deltatt på en konferanse knyttet til European Alliance for Apprenticeships (EAfA) om hvordan skaffe lærlingeplasser i SMBer i oktober 2015 i Thessaloniki. EAfA er «EUs samfunnskontrakt».

gruppen fått orientering om DGVT- og ACVT-agenda³, herunder CEDEFOPs monitoreringsplan for oppfølging av midterm deliverables knyttet til Riga-konklusjonene⁴ og de nye prioriteringene for fag- og yrkesopplæring fram mot 2020. SIU har informert om ECVET ekspertgruppen de har opprettet knyttet til mobilitet i fag- og yrkesopplæring⁵. Arbeidsgruppen har videre mottatt en henvendelse fra sekretariatet om å delta i følgegruppen til et OECD-prosjekt om læring i arbeidslivet (se vedlegg) og har meldt sin interesse for dette. Gruppen vedtok i møte 16.11.15 å lage en handlingsplan med tiltak for 2016 som de ønsker presentere for SRY sannsynligvis i møte 06.02.15.

Følgende tema er diskutert som del av handlingsplanen:

1. Samling med faglige råd med tema internasjonalsisering høsten 2016. Samlingen deles i en fellessesjon knyttet til EU-prosessene, ET2020s⁶ nye prioriteringer for fag- og yrkesopplæring og EAfA⁷, Erasmus+, OECDs arbeid om samt ulike parallellsesjoner der de faglige rådene kan melde seg på.

Følgende tema er foreløpig diskutert for samlingens parallellsesjoner for Faglige råd:

- a) Erasmus+ mobilitet hvorfor og hvordan kan FR søke på prosjekt, best practice-eksempler.
 - b) Godkjenning og anerkjennelse av utenlandsk fagutdanning, herunder mht flyktninger
 - c) Teknologisk utvikling internasjonalt og muligheter for norsk arbeidsliv, mobilitet/læreplassproblematikk via internasjonale avtaler,
 - d) Verdsetting av internasjonal erfaring i et fagopplæringsløp- hvordan gjøre fagopplæringen mer attraktiv?
 - e) Kompetansemangel i europeisk perspektiv.
 - f) Migrasjon - kompetansekartlegging og rekruttering til Fag- og yrkesopplæring.
2. Oppfølging Københavnprosessen⁸ og tema diskutert i ACVT/DGVT⁹ som SRY bør være informert om knyttet til bla oppfølging av EUs nye prioriteringer for fag- og yrkesopplæring fram mot 2020, herunder nye arbeidsgrupper under kommisjonen. (herunder vurdere ift ressursbruk og tema som kan løftes for diskusjon)
 3. Ev tiltak/konferanser knyttet til European Alliance for Apprenticeship (EAfA)¹⁰
 4. OECD-prosjektet læring for arbeidslivet (se vedlegg)
 5. Oversikt over aktuelle fora, konferanser, workshops, arbeidsgrupper etc.

Arbeidsgruppen vil løfte fram noen problemstillinger for diskusjon i møtet 6.2.15 knyttet til bla ressursbruk, forankring, dato for internasjonalsiseringssamlingen for FR i 2016, tematikk i samling relatert til Faglige råds virkeområde (se foreløpige forslag over) og ønsker også løfte frem om internasjonal tematikk bør tas inn igjen i mandatet til de faglige rådene ved neste oppnevningssperiode.

³ Directors General in VET hadde møte 15.-16.11 (KD hadde formøte) og ACVT har møte 17.-18.12.2015.

⁴ En plan for oppfølging av leveransene ministrene ble enig om at landene skulle levere på mellomlang sikt ifm undertegning av Riga-erklæringen i juni 2015.

⁵ Finansiert vi utlysning i Erasmus+ (EUs program for mobilitet) og er p.t. knyttet til bla læringsavtaler og intensjonsavtaler ved mobilitet av elever/lærlinger.

⁶ Education and Training 2020: EUs handlingsplan for utdanning og opplæring fram mot 2020.

⁷ EAfA er en europeisk allianse/nettverk for lærlingeordninger som ble opprettet i 2013 og på mange måter tilsvarer det norske arbeidet med samfunnskontrakten. Det støttes av 3 generaldirektorater i Europakommisjonen og har tre mål:

- Reform i lærlingssystemer i Europa
- Fremme fordelene ved lærlingeordninger
- Smart bruk av finansiering og ressurser

⁸ EUs arbeid med fag- og yrkesopplæring som er videreført med Riga-erklæringen fra juni 2015.

⁹ DGVT= Directors General in VET, ACVT= Advisory Committee for Vocational Training

¹⁰ Jf. SRYs pledge undertegnet i Riga i juni 2015: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1149&langId=en&idPledge=88>

Vedlegg:**Utklipp fra sak 7/15: OECD-prosjektet læring for arbeidslivet ved sekretariatet**

Etter avtale med Kunnskapsdepartementet, deltar Norge og Utdanningsdirektoratet i et OECD-prosjekt om læring i arbeidslivet. Hensikten med prosjektet er å dokumentere hvordan bedre utnytte økonomiske og sosiale fordeler som læring i arbeidslivet gir. Prosjektet skal samle erfaringer om utvikling av politikk og praksis på feltet, og vil tilslutt resultere i anbefalinger til land. Prosjektet består av 6 moduler, der et eller flere land finansierer hver sin modul.

Norge har finansiert en modul i prosjektet om «Strengthening incentives and implementation». Norge har flere erfaringer som vil være nyttige å trekke inn i modulen, slik som finansiering av lærebedrifter, opplæringskontorenes rolle og arbeidet med å skaffe flere læreplasser. Modulen vil ende i informasjon, analyser og anbefalinger som vil være relevant for Norge. Se prosjektplan fra februar 2015 vedlagt. KD har støttet norsk deltakelsen, se vedlagte brev.

Vi ber her SRYs internasjonalseringsgruppe om å delta i en følgegruppe til prosjektet. Vi ser for oss at gruppen består av representanter fra KD, Udir og SRY. Deltakelse innebærer å gi innspill til OECD om retninger på prosjektet, formidle erfaringer fra Norge, delta på workshop og følge opp prosjektet nasjonalt. Ber om en tilbakemelding på kontaktpersoner innen 19. november.

Mer om prosjektet og status:

Prosjektet består av følgende 6 moduler

1. Identifying the cost and benefits of work-based learning, European Commission, Germany
2. Strengthening incentives and implementation, Norway
3. Strengthening school-to-work transition, United States
4. Promoting innovation and economic growth, United Kingdom
5. Certifying and recognizing work-based learning, Switzerland, Germany
6. Strengthening guidance and career information, Scotland, Germany, Switzerland

Modulen som Norge finansierer vil kobles til modul 1 om kost og nytte av lærlingordninger.

Prosjektet deles i tre faser.

- 1) OECD-sekretariatet vil først utvikle en rapport per tema, der forskning og status på feltet gjennomgås. Rapporten er ventet i begynnelsen av 2016.
- 2) Del 2 er en workshop der flere land kommer sammen for å diskutere tema med utgangspunkt i egne erfaringer. Norge er i dialog med OECD om organisering av seminar. Foreløpig løsning er at modul 1, 2 og 5 organiseres sammen, og at Sveits er vertskap. Mai er foreløpig tidspunkt.
- 3) Prosjektet fullføres med en synteserapport med konklusjoner, erfaringer og anbefalinger fra alle moduler.

Vår saksbehandler: Trude Saltvedt
E-post: tsa@utdanningsdirektoratet.no
Tlf.: 23 30 27 49

Vår dato: 18.11.2015
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2015

Dato: 03.12.2015
Sted: Hotel Bristol

SRY-diskusjonssak	Videreføring av satsingen på Vurdering for læring (tiltak 4) – drøfte mulige tiltak i fag- og yrkesopplæring
Dokument	Til diskusjon
Innstilling	
Vedlegg	Saksfremlegg- Videreføringen av satsingen på vurdering for læring i fag- og yrkesopplæringen.

Bakgrunn for saken

Forskning viser at vurderingspraksisen kan ha stor betydning for elevers og lærlingers utbytte av opplæringen og muligheten for læring¹. All vurdering som skjer underveis i opplæringen skal derfor bidra til å fremme læring, øke kompetanse og være et grunnlag for tilpasset opplæring².

Elever og lærlinger lærer best når de:

- forstår hva de skal lære og hva som forventes av dem
- får tilbakemeldinger som sier noe om kvaliteten på arbeidet/prestasjonen
- får råd om hvordan de kan forbedre seg
- er involvert i eget læringsarbeid

Satsingen *Vurdering for læring* (2010-2017) handler om å videreutvikle en læringsfremmende vurderingspraksis og -kultur med utgangspunkt i de fire forskningsbaserte prinsippene over. Disse prinsippene for god underveisvurdering er også nedfelt i forskrift til opplæringslova, kapittel 3³. En viktig del av satsingen har vært å bygge opp kompetanse og støtte kommuner og fylkeskommuner i utviklingsarbeidet, slik at de får mest mulig ut av deltakelse i satsingen og at arbeidet videreføres etter deltakelsen.

Satsingen *Vurdering for læring* er inne i sin andre periode, jf. oppdragsbrev 33-13, Gjennomføring av tiltak i Meld. St. 20 (2012-2013) *På rett vei*. Som svar på oppdragsbrev 33-13, laget Utdanningsdirektoratet en tiltakspakke som samlet skal øke skoleeieres⁴, skolers og lærebedrifters vurderingskompetanse i videreføringen av satsingen. Ett av tiltakene var å vurdere behovet for videre tiltak rettet mot fagopplæringen.

Dette er også nevnt som eget tiltak i Yrkesfaglærerløftet - «vurdere å utvide kompetansetiltaket *Vurdering for læring* ved å lage en egen modul som er skreddersydd for fagopplæringen».

¹ OECD (2005): Formative Assessment: Improving Learning in Secondary Classrooms. Denne undersøkelsen omfatter ikke lærlinger.

² Forskrift til opplæringsloven, §3-11

³ Bestemmelsene gjelder også elever med spesialundervisning og språklige minoriteter. Opplæring for voksne og elever i privatskoler har tilsvarende bestemmelser i egne forskrifter.

⁴ Kommuner, fylkeskommuner og private skoleeiere.

Videreføringen av Vurdering for læring – mulige tiltak

Alle fylkeskommunene har deltatt i satsingen med utvalg av skoler og lærebedrifter, og har gjennom dette fått kompetanseheving og støtte til å drive satsingen lokalt. Satsingen har ført til at vurdering er satt på dagsordenen i fagopplæringen i de fleste fylkeskommunene, samtidig viser tilbakemeldinger fra fylkeskommuner og Lærlingundersøkelsen at det fortsatt er utfordringer med å nå alle lærebedrifter. Utdanningsdirektoratet mener at det bør vurderes andre måter å støtte fylkeskommunene i det videre arbeidet, og eventuelt om det er hensiktsmessig at noen tiltak målrettes mer på temaer og/eller til enkelte grupper. Generelt er det mange kommuner, fylkeskommuner og skoleledere som etterspør hjelp til å se ulike satsingsområder i sammenheng, og som etterlyser en større samordning av ulike tiltak.

I videreføringen av Vurdering for læring i fagopplæring vil det være viktig å vurdere følgende tiltak:

- Vurdering *for læring* som tema integreres i direktoratets kompetansetiltak og satsinger rettet mot yrkesfaglærere, instruktører/lærebedrifter og opplæringskontor. På denne måten har man mulighet til sette dette temaet i sammenheng med andre nærliggende fagområder (f.eks. læreplanforståelse og læringsmiljø). Vi er i dialog med aktuelle satsinger, men dette vil være en pågående prosess i årene fremover.
- Fylkeskommunen sammen med opplæringskontorene har en viktig rolle i å støtte og følge opp lærebedrifter og lærlinger. Samtidig er det nærmere 20 prosent av lærebedriftene som ikke er medlem av et opplæringskontor. Det vil være aktuelt å vurdere hvorvidt det er behov for å ulike type kompetansetiltak til opplæringskontor og ev til frittstående lærebedrifter.
- Som en del av videreføringen av satsingen på Vurdering for læring, er det utviklet en skolebasert nettilbud i Vurdering for læring (MOOC) med oppstart mai 2015. Dette er et tilbud som retter seg mot hele skolen og er ment å støtte skolelederne i arbeidet med å videreutvikle vurderingspraksisen på skolen. Dette tilbudet er også relevant for skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram. Det er flere videregående skoler som er meldt på dette tilbudet. Det er pr i dag 215 skoler med til sammen ca. 6300 deltakere som deltar i dette nettbaserte tilbudet. Erfaringer med denne måten å drive kompetanseutvikling på, vil kunne gi grunnlag for å vurdere om det er aktuelt å utvikle tilsvarende nettilbud for ulike målgrupper i fagopplæringen.

Utdanningsdirektoratet ber SRY drøfte om de ovennevnte tiltakene er relevante i arbeidet med Vurdering for læring i fag- og yrkesopplæringen. Direktoratet ønsker også forslag til andre tiltak

Vedtak

Videreføringen av satsingen på vurdering for læring i fag- og yrkesopplæringen

Bakgrunn

Satsingen *Vurdering for læring* er inne i sin andre periode, jf. oppdragsbrev 33-13, Gjennomføring av tiltak i Meld. St. 20 (2012-2013) *På rett vei*.

Som svar på oppdragsbrev 33-13 laget Utdanningsdirektoratet en tiltakspakke som samlet skal øke skoleeieres¹, skolars og lærebedrifters vurderingskompetanse. Ett av tiltakene var å vurdere behovet for videre tiltak rettet mot fagopplæringen. Dette er også nevnt som eget tiltak i Yrkesfaglærerløftet – «vurdere å utvide kompetansetiltaket *Vurdering for læring* ved å lage en egen modul som er skreddersydd for fagopplæringen.»

Satsingen på Vurdering for læring (2010-2017)

Det overordnede målet med satsingen er at skoleeiere, skoler og lærebedrifter/opplæringskontor skal videreutvikle en læringsfremmende vurderingspraksis og -kultur ved å øke kompetansen og forståelsen for vurdering som redskap for læring.

Satsingen har vært faglig avgrenset og strukturert rundt fire forskningsbaserte prinsipper for god underveisvurdering som også er nedfelt i forskrift til opplæringslova, kapittel 3².

Elever og lærlinger lærer best når de

- forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem
- får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- får råd om hvordan de kan forbedre seg
- er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

Det er lagt opp til at deltakerne skal ha mulighet til å delta over tid i lærende nettverk, for å kunne veksle mellom faglig påfyll, utprøving i egen praksis og erfaringsdeling.

Kommuner og fylkeskommuner deltar med et utvalg av skoler og lærebedrifter, og har ansvaret for å drive satsingen lokalt utfra felles føringer beskrevet i [Grunnlagsdokumentet](#). Kommuner og fylkeskommuner skal blant annet etablere

¹ Kommuner, fylkeskommuner og private skoleeiere.

² Bestemmelsene gjelder også elever med spesialundervisning og språklige minoriteter. Opplæring for voksne og elever i privatskoler har tilsvarende bestemmelser i egne forskrifter.

eller bruke eksisterende lærende nettverk, som skal bidra til å videreutvikle vurderingspraksisen til den enkelte skole og lærebedrift.

En viktig del av satsingen har vært å bygge opp kompetanse og støtte kommunene og fylkeskommunene i utviklingsarbeidet, slik at de får mest mulig ut av deltakelsen i satsingen og at arbeidet videreføres etter deltakelse i satsingen. Dette har vært gjort blant annet gjennom å arrangere flere samlinger for de ansvarlige for satsingen i kommunen/fylkeskommunen gjennom satsingsperioden, med faglig påfyll og der det tilrettelegges for diskusjoner og erfaringsdeling. Samlingene er bygget på to innholdsmessige «pilarer»: Vurdering for læring og hvordan drive lokale utviklingsprosesser bl.a gjennom «lærende nettverk» og utviklingsarbeid på skole/lærebedrift.

Første pulje med deltakere startet opp i 2010, og pulje 5 og 6 pågår nå. Pulje 7 er planlagt igangsatt vinteren 2016. Pr. nå har alle fylkeskommunene og omtrent 261 kommuner deltatt i satsingen fordelt på seks puljer.

Erfaringer med å involvere fagopplæringen i Vurdering for læring-satsingen

Alle fylkeskommunene deltok i pulje 2 fra februar 2011 til juni 2012 med til sammen 97 videregående skoler og 55 lærebedrifter/opplæringskontor. Med få unntak deltok fylkeskommunene med minst 5 videregående skoler og 3 lærebedrifter/opplæringskontor hver. Fylkeskommunene ble samlet i egen pulje for å kunne tilpasset innhold og faglig opplegg for fylkeskommunenes behov, som for eksempel temaer og problemstillinger knyttet til fag- og yrkesopplæringen. De fleste fylkeskommunene har vært positive til at *Vurdering for læring* har vært rettet mot både skole og fagopplæring, og oppgir at dette har gitt mulighet til støtte i deres arbeid/fokus på det fireårige løpet i fag- og yrkesopplæringen.

Fylkeskommunene forpliktet seg til å fristille én eller flere ressurspersoner i minst 50 % stilling til å drive satsingen lokalt. Et flertall av fylkeskommuner valgte å ha to ressurspersoner, hvorav den ene representerte fag- og yrkesopplæringsdelen i fylkeskommunen.

Mange fylkeskommuner oppgir i sluttrapportene at satsingen har bidratt til økt bevissthet og fokus på bedre underveisvurdering i fagopplæringen. For eksempel vises det til at *Vurdering for læring* inngår i instruktøropplæringen og i enkelte tilfeller i opplæringen av prøvenemndene. Noen fylkeskommuner har også tematisert dette på egne samlinger for opplæringskontorene i fylket. Enkelte fylkeskommuner har også hatt egne konferanser om *Vurdering for læring* i fag- og yrkesopplæringen.

Flere fylkeskommuner rapporterte også om at satsingen bidro til økt samarbeid på tvers av ulike avdelinger/fagseksjoner i fylkesadministrasjonen og på skoler, mellom skoler og mellom deltakende skoler og lærebedrifter. Erfaringer viser at prinsippene i vurdering for læring i stor grad er gjenkjennbare i lærebedrifter.

Samtidig påpeker mange at satsingen har et avdekket behov for å utvikle en mer felles forståelse av begreper og et felles vurderingsspråk mellom i fagopplæring og skole.

Fylkeskommunene oppgir i ulik grad å ha klart å involvere lærebedrifter og opplæringskontor i de lærende nettverkene med deltakerskolene. De lærebedriftene og opplæringskontorene som har deltatt i de lærende nettverk oppgir å ha utbytte av å delta i nettverk med lærere, og at dette bl.a har bidratt til økt forståelse for underveisvurdering. Enkelte oppgir også at arbeidet med vurdering har ført til at lærebedriftene har fått større kjennskap til innholdet i læreplanene, og hva som kan forventes av elever som skal begynne som lærlinger.

De aller fleste fylkeskommunene videreførte satsingen i en eller annen form etter at deltakerperioden i den nasjonale delen var avsluttet.

Tilbakemeldinger fra fylkeskommunene tyder på at det er særskilte utfordringer knyttet til videreføring av satsingen i fagopplæringen. Dette gjelder spesielt hvordan de kan nå alle lærebedriftene og sikre alle lærlinger og lære kandidater god underveisvurdering. Stadig utskifting av instruktører nevnes som en utfordring i forhold til å få til en kontinuitet i kompetanseutviklingen av instruktører. Krav om produksjon og inntjening blir nevnt som en årsak til at instruktørene ikke i samme grad kan delta på tilsvarende kompetanseopplegg som lærere.

Vurderingspraksisen i videregående opplæring

Ulike forskningsrapporter³ og Elevundersøkelsen samt tilbakemeldinger fra deltakere og fylkesmennene viser at det har skjedd endringer i vurderingspraksisen i skolene i løpet av satsingsperioden. Et flertall av elevene vet hva de skal lære og hva de blir vurdert etter, og læringsfremmende tilbakemeldinger er blitt mer vanlig. Fokuset har endret seg fra hva elevene skal *gjøre* til hva de skal *lære*.

Tilbakemeldinger fra deltakerne viser at arbeidet med vurdering gir økt forståelse for læreplanene og kompetansemål. En felles vurderingskultur er i ferd med å utvikle seg, slik at vurdering ikke lenger er et individuelt ansvar for den enkelte lærer. Det er større pådriv i arbeidet med å utvikle en god vurderingspraksis og lokalt arbeid med læreplaner hos deltakere i *Vurdering for læring* enn hos de som ikke deltar.⁴

Lærlingundersøkelsen ble revidert underveis i satsingsperioden, og har nå spørsmål som gir informasjon om lærlingenes oppfattelse av vurderingspraksisen i lærebedriftene. Lærlingundersøkelsen (2014) viser at over 70 prosent av lærlingene oppgir at de har oversikt over hva de skal lære i læretiden og at de får tilbakemeldinger som gjør at de forstår hva som skal til for å bli bedre i faget.

³ Se bl.a. NTNU (FIVIS) 2011, 2013 og 2015, Spørsmål til Skole-Norge 2010 og 2012⁴ Blant annet viser resultatene at der hvor både skolen og skoleeier deltar i *Vurdering for læring*, oppfatter 93 prosent av skolene skoleeier som en pådriver i utviklingsarbeidet, mens andelen er 68 prosent når verken skole eller skoleeier er med.

⁴ Blant annet viser resultatene at der hvor både skolen og skoleeier deltar i *Vurdering for læring*, oppfatter 93 prosent av skolene skoleeier som en pådriver i utviklingsarbeidet, mens andelen er 68 prosent når verken skole eller skoleeier er med.

Over halvparten av lærlingene oppgir at de deltar aktivt i planlegging og vurdering av arbeidet sitt nokså ofte, svært ofte eller alltid. Det fremgår også at nesten 6 av 10 lærlinger (58 prosent) opplever at arbeidsgiver tar hensyn til deres synspunkt. Samtidig oppgir nesten alle lærebedrifter at de snakker med lærlingen om deres faglige prestasjoner, og hva som skal til for å bli bedre i faget.

Samtidig fremgår det i Lærlingundersøkelsen at det er fortsatt er noen utfordringer, for eksempel

- Det er variasjon i praksisen mellom lærebedrifter og utdanningsprogram, og det fortsatt er mange lærlinger som ikke opplever en opplærings situasjon med en vurderings praksis som er i tråd med god undervisning.
- Elever og lærlinger har rett på én samtale minst hvert halvår som skal handle om faglig utvikling ift læreplanen. Nærmere 11 prosent av lærlingene oppgir at de aldri har planlagte samtaler hvor de går gjennom opplæringsplanen og status for opplæringen. Omtrent 16 prosent oppgir at slike samtaler gjennomføres én gang år.
- Fylkesmennenes tilsyn i 2014 viser at fylkeskommunene i større grad må ha et forsvarlig system for å vurdere om det gjennomføres halvårsvurderinger, og iverksette tiltak der det avdekkes det ikke gjennomføres. Dersom fylkeskommunen ikke har rutiner for å sikre at lærebedriftene gjennomfører halvårsvurderinger, er det en risiko for at lærlingen og lærekandidaten ikke får den opplæringen han eller hun har krav på (Udirs tilsynsrapport 2014).
- Selv om et stort flertall av lærlingene oppgir å ha oversikt over hva de skal lære i læretiden, svarer nærmere 36 prosent av lærlingene at det enten ikke er utviklet eller at de er usikre på om det er utviklet plan for opplæringen. I tillegg oppgir nærmere 30 prosent at de i liten grad kjenner til kravene til fag- og svenneprøven. 27 prosent svarer verken eller på dette spørsmålet. Både kjennskap til plan for opplæringen og forståelse for hva som er kravene til fag- og svenneprøven gir viktig informasjon om hva som forventes at lærlingene skal lære, i tillegg handler det om å gi lærlingene en forutsigbar opplæring.

Opplæringskontorenes rolle

Nærmere 80 % av lærebedriftene er tilknyttet et opplæringskontor. Ulike studier viser at opplæringskontorene har en viktig rolle i oppfølgingen av lærebedrifter og den enkelte lærling i bedrift, og at de enkelte tilfeller også kurser instruktører/lærebedrifter.⁵ NIFU⁶ viser til at det i stor grad er opplæringskontorene som planlegger og koordinerer opplæringen, og at de ofte har ansvar for halvårsvurderingen i de bedriftene som er tilknyttet

⁵ NIFU (2014): Opplæringskontorene i fag- og yrkesopplæringen – avgjørende bindeledd eller institusjon utenfor kontroll?

⁶ NIFU (2014): Kvalitet i fag- og yrkesopplæringen – Fokus på opplæring i bedrift.

opplæringskontor. Disse samtalene gjennomføres som regel sammen med faglig leder. I NIFUs rapport oppgir lærlingene at halvårsvurderingene bidrar til at de blir trygge på at de følger læreplanen, men at de ellers er usikker på nytteverdien. Flere av lærlingene påpeker at opplæringskontorene som deltok i disse samtalene ikke kjente godt nok til hva lærlingene driver med til daglig, og at den viktigste vurderingen er den de får av instruktørene og andre kollegaer i det daglige.

NIFU viser til at vurderingsarbeidet ofte tilrettelegges og koordineres av opplæringskontorene, og at dette kan skape avstand til det som skjer i bedriften i det daglige arbeidet. Mange opplæringskontor har utviklet ulike typer dokumentasjonssystemer til hjelp i dette arbeidet, som f.eks. inneholder plan for opplæringen og hvor lærlingens dokumentasjon av læringsutbytte føres. Forskerne mener å se konturene av to parallelle opplæringsystemer; ett knyttet til det daglige arbeidet i bedrift og ett knyttet til det systematiske arbeidet med dokumentasjon av læringsutbytte. Læringundersøkelsen viser imidlertid at over 40 prosent av lærlingene oppgir at opplæringsbok/logg/nettsider i liten eller nokså liten grad bidrar til at de får mer utbytte av opplæringen.

Videreføringen av Vurdering for læring – mulige tiltak

Alle fylkeskommunene har allerede deltatt i satsingen Vurdering for læring, og har gjennom dette fått kompetanseheving og støtte til å drive satsingen lokalt. Med bakgrunn at fylkeskommunene har et stort antall skoler og lærebedrifter å forholde seg til, valgte Utdanningsdirektoratet å forlenge deltakerperioden med 1 år for de som ønsket det. Det betyr at fylkeskommunene gjennom den nasjonale satsingen til sammen har fått støtte til det lokale utviklingsarbeidet i tidsperioden vinteren 2011-våren 2013 (til sammen ca. 2,5 år). Satsingen har ført til at vurdering er satt på dagsordenen i fagopplæringen i de fleste fylkeskommunene, samtidig viser tilbakemeldinger fra fylkeskommuner og Lærlingundersøkelsen at det fortsatt er utfordringer med å nå alle lærebedrifter.

Utdanningsdirektoratet mener at det bør vurderes andre måter å støtte fylkeskommunene i det videre arbeidet, og eventuelt om det er hensiktsmessig at noen tiltak målrettes mer på temaer og/eller til enkelte grupper. Generelt er det mange kommuner, fylkeskommuner og skoleledere som etterspør hjelp til å se ulike satsingsområder i sammenheng, og som etterlyser en større samordning av ulike tiltak.

I videreføringen av Vurdering for læring i fagopplæring vil det være viktig å vurdere følgende tiltak:

- Vurdering *for læring* som tema integreres i direktoratets kompetansetiltak og satsinger rettet mot yrkesfaglærere, instruktører/lærebedrifter og opplæringskontor. På denne måten har man mulighet til sette dette temaet i sammenheng med andre nærliggende fagområder (f.eks. læreplanforståelse og læringsmiljø). Vi er i dialog med aktuelle satsinger,

men dette vil være en pågående prosess i årene fremover.

- Fylkeskommunen sammen med opplæringskontorene har en viktig rolle i å støtte og følge opp lærebedrifter og lærlinger. Samtidig er det nærmere 20 prosent av lærebedriftene som ikke er medlem av et opplæringskontor. Det vil være aktuelt å vurdere hvorvidt det er behov for å ulike type kompetansetiltak til opplæringskontor og ev til frittstående lærebedrifter.
- Som en del av videreføringen av satsingen på Vurdering for læring, er det utviklet en skolebasert nettilbud i Vurdering for læring (MOOC) med oppstart mai 2015. Dette er et tilbud som retter seg mot hele skolen og er ment å støtte skolelederne i arbeidet med å videreutvikle vurderingspraksisen på skolen. Dette tilbudet er også relevant for skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram. Det er flere videregående skoler som er meldt på dette tilbudet. Det er pr i dag 215 skoler med til sammen ca. 6300 deltakere som deltar i dette nettbaserte tilbudet. Erfaringer med denne måten å drive kompetanseutvikling på, vil kunne gi grunnlag for å vurdere om det er aktuelt å utvikle tilsvarende nettilbud for ulike målgrupper i fagopplæringen.

Utdanningsdirektoratet ber SRY drøfte om de ovennevnte tiltakene er relevante i arbeidet med Vurdering for læring i fag- og yrkesopplæringen. Direktoratet ønsker også forslag til andre tiltak.